# GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., insercyę opłacają od wiérsza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz piérwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 90. Piątek 18. Kwietnia 1851. Rok gazecie 40.

**PRZEGLĄD.**

Monarchya Austryacka. — Hyszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Królestwo Polskie. — Turcya. — Wiadomości handlowe.

## Monarchya Austryacka.

### Rzecz urzędowa.

**Wiedeń,** 14. kwietnia. Dnia 15. kwietnia 1851 wyjdzie w c. k. nadwornéj i rządowéj drukarni w Wiédniu i będzie rozesłany XXIII. i XXIV. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa z roku 1851, a to XXIII. w niemieckim języku osobno, i we wszystkich *dziewięciu* podwójnych wydaniach, a XXIV. tymczasowie tylko w języku niemieckim.

XXIII. zeszyt zawiéra pod

Nr. 82. Dekret ministeryum finansów z 11. kwietnia 1851, którym się zaprowadzenie prefektur finansowych w lombardzko-weneckiem królestwie publikuje.

XXIV. zeszyt zawiéra pod

Nr. 83. Patent césarski z dnia 11. kwietnia 1851, o przepisach funduszu uwolnienia od ciężarów gruntowych, który się zaprowadzi dla spłaty indemnizacyi i tymczasowego uprocentowania kapitałów indemnizacyjnych za zniesione na mocy uwolnienia od ciężarów gruntowych należytości, i z dniem 1. listopada 1851 wejdzie w moc obowiązującą.

Równocześnie wyjdzie należący do tego zeszytu 6ty zeszyt dodatkowy, zawiérający najuniżeńszy projekt do powyższego patentu.

**Lwów,** 6. kwietnia. Najjaśniejszy Pan raczył najwyższym własnoręcznie podpisanym dyplomem pensyonowanego c. k. podpułkownika Alberta *Lendvay*, jako kawalera ces. austryackiego orderu żelaznéj korony 3. klasy, stósownie do statutów tegoż orderu, wynieść najłaskawiéj do stanu rycerskiego austryackiego Césarstwa z przydomkiem *de Olaszvar*.

**Lwów,** 9. kwietnia. Dla c. k. żołniérzy austryackich w szpitalach wojskowych, przybyły następujące datki: od Józefy *Dinzl*, wdowy po kupcu Brodzkim 1 funt 14 łutów skubanek, od Gabriela *Podlipowicza*, hajduka przy dominium Brody 1 zr. m. k. gotowizną.

Czyn ten patryotyczny podaje rząd krajowy do publicznéj wiadomości z wynurzeniem dawcóm podzięki.

### Sprawy krajowe.

**Przegląd prelekcyi**

mających się odbywać w c. k. Lwowskim uniwersytecie w letnim kursie 1851 roku.

*I. Fakultet teologiczny.*

1. Dzieje kościelne, profesor dr. Krynicki (9 godzin).
2. Wstęp do studyum biblii starego testamentu, profesor dr. Kucharski (5 godzin).
3. Język hebrajski i egzegeza o Izajaszu i psalmach, ten sam (4 godzin).
4. Język syryjski, chaldejski i arabski, ten sam (2 godzin).
5. Wstęp do studyum biblii nowego testamentu, suplent dr. Sembratowicz (5 godzin).
6. Egzegetyczne prelekcye o liście ś. Pawła do Rzymian, ten sam (2 godzin).
7. Język grecki i egzegeza o ewanielii św. Marka, ten sam (4 godzin).
8. Pedagogika, suplent profesor Malinowski (2 godzin).
9. Dogmatyka, suplent profesor dr. Peltz (9 godz.) po łacinie.
10. Dogmatyka, suplent Ciepanowski (9 god.) po halicko-rusku.
11. Teologia moralna, suplent profesor Malinowski (9 godzin).
12. Teologia pastoralna, prof. dr. Zagórski (9 godz.) po polsku.
13. Teologia pastoralna, tymczasowy prywatny docent Juzyczyński (9 godzin) po halicko-rusku.
14. Katechetyka (3 godzin).

Metodyka (2 godzin), te wykłada katecheta szkół normalnych Żukiewicz, po polsku.

15. To samo (przez 5 godzin) wykłada po halicko-rusku, prefekt studyów Czajkowski.

*II. Fakultet jurydyczno-polityczny.*

16. Powszechne prawo polityczne, profesor dr. Herbst (4 god.)
17. Powszechne i praktyczne europejskie prawo narodów, ten sam (4 godzin).
18. Europejską statystykę, prof. dr. Hammer (4 godzin).
19. O zasadzie i systemach prawa karnego, prof. dr. Herbst, (przez 1 godzinę) *publice.*

Uwaga. Prelekcya ta będzie się tylko wtedy odbywać, jeżeliby zrewidowany austr. kodeks karny do rozpoczęcia letniego kursu jeszcze nie był publikowany.

20. Austryackie prawo polityczne, prof. dr. Kotter (4 godzin).
21. O urzędach i beneficyach kościelnych, z szczególniejszym względem na najnowsze przepisy praw kościelnych w Austryi, ten sam (5 godzin).
22. O austryackiéj kulturze krajowéj i ustawodawstwie przemysłowem z szczególniejszym względem na Galicyę i Bukowinę, profesor dr. Paździera (4 godzin).
23. Prawodawstwo administracyi austr., ten sam (5 godzin).
24. Karne prawo cłowe, prof. dr. Hammer (4 godzin).
25. Stałe podatki w Austryi, ten sam (2 godzin) *publice.*
26. O austryackim kodeksie karnym z roku 1851, prof. dr. Herbst (5 godzin).

Uwaga. Zapowiada się tylko w nadziei publikacyi zrewidowanego karnego kodeksu do rozpoczęcia letniego kursu.

27. O osobistém prawie własności i o III. części powsz. cyw. kodeksu, (z wyłączeniem przedawnienia) prof. Fangor (8 godzin).
28. O przedawnieniu według austr. cywil. prawa, ten sam (1 godzinę) *publice.*
29. Dawne polskie prawo cywilne, prof. dr. Scholz (4 godz.).
30. Austryackie prawo handlowe i wekslowe, ten sam (4 god.).
31. Sądowa procedura oprócz spraw spornych, ten sam (1 godzinę) *publice.*
32. Sądowa medycyna dla jurystów, profesor dr. Gatscher (5 godzin).

*III. Fakultet filozoficzny.*

33. Encyklopedya klasycznego studyum, profesor dr. Tangl (3 godzin).
34. O mowach Demostenesa przeciw Filipowi Macedońskiemu, ten sam (3 godzin).
35. O życiu Jul. Cezara przez Suetoniusza, ten sam (2 godz.) *publice.*
36. Powszechna i specyalna filozofia moralna, prof. dr. Lipiński (4 godzin).
37. Historya filozofii, ten sam (3 godzin).
38. Filozofia Hegla i ocenienie jéj, ten sam (2 godz.) *publice.*
39. Jeograficzno-etnograficzno-historyczne przedstawienie dawnéj Grecyi, prof. dr. Wachholz (4 godzin).
40. Dzieje austryackiego państwa od Ferdynanda I. aż do Leopolda I., ten sam (3 godzin).
41. O heraldyce, ten sam (2 godzin) *publice.*
42. Powszechna pedagogia (o władzy czucia i żądania), prof. Malinowski (2 godzin) *publice.*
43. Analityczna jeometrya w płaszczyznie i przestrzeni, profesor dr. Lemoch.
44. Fizyka (nauka o brzmieniu, imponderabiliach, elektryczności, magnetyźmie, świetle i cieple) prof. dr. Zawadzki (6 godzin).
45. Teorya wibracyi i optyki według teoryi undulacyi (4½ godzin) prywatny docent dr. Urbański.
46. Oryktognozya i geognozya, prof. Łobarzewski (5 godzin).
47. Historya polskiéj literatury jurydycznéj, prof. dr. Szlachtowski (2 godzin).
48. Zasady i dzieje polskiéj prozodyi, ten sam (2 god.) *publice.*
49. O polskiém słowie (czasowniku), ten sam (2 godzin).
50. Ruski język, prof. Głowacki (3 godzin).
51. O wyprawie Igora, ten sam (2 godzin).
52. Dzieje literatury hebrajskiéj, (filozofów i grammatyków), prywatny docent dr. Igel (1 godzinę).
53. Syntaxys i retoryka hebrajskiego języka, ten sam (2 god.).
54. Język syryjski, ten sam (2 godzin).
55. Teorya włoskiego języka, prof. dr. Shoklitsch (2 godzin).
56. O wyzwolonéj Jeruzolimie Tassa (5 piérwszych pieśni) ten sam (2 godzin).
57. Język francuski, profesor Piechórski (2 godzin).
58. O dziejach literatury francuskiéj z 18go wieku, następnie o poemacie Rasyna: *Religia*, (4 piérwsze pieśni) ten sam (2 godzin).
59. Aramejska syntaxys i Sohar, rabin Blücher (1 godzinę).
60. Samarytańska syntaxys, ten sam (1 godzinę).
61. Hebrajska syntaxys i Izajasza, ten sam (2 godzin).

(Wiadomości potoczne z Wiédnia.)

**Wiédeń**, 13. kwietnia. Dziennik *Soldatenfreund* donosi, że Jego ces. Mość rozkazał, aby się każdy oficer w przeciągu roku nauczył języka swego pułku i aby szczególnie czuwano nad wykonaniem tego rozkazu.

— C. k. ministeryum finansów pozwoliło w uwzględnieniu znacznych potrąceń taks urzędowych, jakie ponosić muszą nowo-mianowani urzędnicy, aby te taksy wypłacone być mogły w 24 a nawet w 36 ratach miesięcznych.

— Prezydyalny poseł związkowy hrabia Thun miał wczoraj dłuższe posłuchanie u Jego ces. Mości, przy którém także był obecny prezydent rady ministrów książę Schwarzenberg. Słychać, że hrabia Thun odjedzie ztąd dopiéro po świętach.

— W dobrze zawiadomionych towarzystwach zapewniają, że Austrya i reszta państw już reprezentowanych w sejmie związkowym także po wstąpieniu Prus stanowczo obstawać będą za zasadą wyrzeczoną przez nich przy zwołaniu zgromadzenia związkowego, że trwałe przywrócenie dawnéj formy nie jest zamiarem, lecz sejm związkowy tylko dla tego ma być przywrócony, aby można uskutecznić reformę na prawnéj drodze i zachować tok prawny. W tym duchu miała już Austrya przesłać deklaracyę do gabinetu pruskiego.

— Z Berlina donoszą, że między Austryą a Prusami wprawdzie już umówione jest rozwiązanie interymalnéj centralnéj komisyi związkowéj, układy jednak względem formy rozwiązania toczą się jeszcze. Ze strony Prus nie wyszedł jeszcze do urzędników komisyi związkowéj rozkaz względem rozwiązania. Lecz wezwano komisyę, aby dokładnie uporządkowała przydzielone sobie sprawy dla oddania ich na żądanie. *(N. B.)*

— Ministeryum finansów wydało pod dniem 8. marca r. b. rozporządzenie, aby przy podróżach z urzędu, które całkiem albo częściowo odbyć można na statkach parowych, przyzwalano na przyszłość, co do przestrzeni odbytéj statkami parowemi, koszta podróży nie już według należytości pocztowéj, lecz według rzeczywiście przypadających wydatków, a mianowicie dla urzędników z policzeniem cen podróży według pierwszéj, dla sług zaś urzędowych z policzeniem cen podróży według drugiéj klasy. Gdzie w jednym i tym samym kierunku odbyć można podróż albo koleją żelazną albo statkiem parowym, tam należy obrać ten sposób podróżowania, przy którym z uwzględnieniem czasu potrzebnego wydatek jest mniejszy.

— Dla większego ułatwienia zakupna i sprzedaży obligacyi dla politycznych funduszów, zakładów i oddziałów administracyjnych, postanowiło ministeryum spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministeryum wyznań religijnych i oświecenia tudzież finansów, aby czynność ta odbywała się na przyszłość bez żadnego pośrednictwa ze strony głównych kas funduszowych. W téj mierze mają kwoty pieniężne przeznaczone na zakupienie obligacyi państwa przesełane być z funduszów politycznych, zakładów i oddziałów administracyjnych wprost do c. k. głównéj kasy umarzania długów w Wiédniu, która otrzymane przesełki natychmiast zakwituje. Przeznaczone do sprzedaży obligacye politycznych funduszów, zakładów i oddziałów admistracyjnych przesłane mają być również wprost do c. k. głównéj kasy umorzenia długów za natychmiast mającym się wydać kwitem.

— W *Zagrabiu* panuje taka obojętność dla wyborów do nowéj rady gminy, że na pierwsze obrady wyborowe zeszło się z pomiędzy 1000 wyborców zaledwie 50.

— Nadeszły z 71 podróżnymi, powiększéj części Anglikami i z pocztą indyjską z Aleksandryi paropływ *Italia*, osiadł przedwczoraj na mieliznie pod Umago na wybrzeżu Istryi dla gęstéj mgły. Z Tryestu wysłano po niego dwa paropływy holownicze. Jeden z nich przybył przedwczoraj o godzinie 5. popołudniu z podróżnymi i z pakietem pocztowym do Tryestu. Przy téj sposobności okazała się jawnie ważność austryackiéj linii telegraficznéj dla komunikacyi między Anglią a wschodniemi Indyami, bowiem zaraz po przybyciu wschodnio-indyjskiéj poczty w Tryeście odtelegrafowano ztamtąd do Ostendy telegraficzną depeszę składającą się z 800 słów.

— Tyrolski dziennik *Bote*, jak wiadomo gazeta urzędowa, donosi za rzecz pewną, że zawarta między bawarskim a austryackim rządem ugoda względem Mnichowsko-Salcburgskiej kolei żelaznéj otrzyma wkrótce ratyfikacyę, a radzca ministeryalny p. Weber odjechał w téj sprawie z Mnichowa do Wiédnia. Według dwóch pierwszych paragrafów ugody zobowiązał się rząd bawarski zbudować kolej żelazną z Mnichowa i Rosenhain aż do granicy Salcburga, a z Rosenhain do granicy do Kufsztein; natomiast obowiązuje się rząd austryacki urządzić w bezpośredniéj styczności ze wspomnionémi liniami kolej żelazną od granicy zpod Salcburga do c. k. austr. głównéj kolei żelaznéj pod Bruk nad Murą, a od granicy zpod Kufszteinu na Insbruk do Werony. *(Lit. kor. austr.)*

(Kurs wiédeński 15. kwietnia 1851.)

Obligacye długu państwa 5% — $96\frac{1}{2}$; $4\frac{1}{2}$% — $84\frac{3}{4}$; 4% —. 4% z r. 1850 — —; 3% — wylosowane 4% —. Losy z r. 1834 — —; z r. 1839 — $300\frac{5}{8}$. Wiédeńskie miejsko bankowe $2\frac{1}{2}$% —. Akcye bankowe 1274. Akcye kolei północ. 1330. Glognickiej kolei żelaznéj —. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 554. Lloyd —. Listy galicyjskie —.

## Hyszpania.

(Rozprawy w izbie deputowanych.)

**Madryt**, 3. kwietnia. Izba deputowanych była dzisiaj tak licznie zebrana, jak może nigdy. W dziennym porządku była dyskusya nad sprawozdaniem komisyi względem uregulowania publicznego długu, a to najprzód dyskusya nad osobném przez p. Millon Alonso wyrzeczonem zdaniem. — Salvador Bermudez de Castro rozpoczął dyskusyę, oświadczywszy, że go bynajmniéj nie zaspokaja zdanie pana Millon Alonso, jednakże z dwojga złego obierając mniejsze, odrzuciłby sprawozdanie komisyi, i przystąpiłby do zdania pana Alonso. Bermudez wystąpił bardzo mocno przeciw ministeryum, twierdząc, że według jego zdania uregulowanie długu jest niepodobieństwem, gdyż niema pieniędzy nawet na pokrycie zwyczajnych wydatków budżetu. Potem powstał na ministeryum za ostatnie jego nominacye posłów w Paryżu i Lizbonie, które się tylko przyczyniły do zakłócenia stosunków z témi oboma krajami. — Minister spraw zewnętrznych zaczął się natychmiast bronić przeciw zarzutowi, który w téj mierze uczyniono rządowi, utrzymując, że przez te dwie nominacye nie był bynajmniéj naruszony dobry stosunek z Francyą i Portugalią; zreszta książę został tylko dla tego odwołany z swojéj posady, ponieważ zniesiono posadę posła w Paryżu. Przy odejściu poczty był minister jeszcze na trybunie. Sądzą, że ta dyskusya potrwa przez dwa dni i zakończy się odrzuceniem propozycyi Millona Alonso.

Dziennik *El clamor publico* wzywa dziś deputowanych, należących do partyi postępowéj, aby pozostali wierni swym zasadom i niedali się użyć za spólników ministeryum.

## Anglia.

(Obrady w izbie niższéj.)

**Londyn**, 9. kwietnia. W izbie niższéj obradowano dziś znowu nad pewnemi oszukaństwami przy wyborach do parlamentu. Także i przy wyborze w St. Albans, jak się pokazuje coraz wyraźniéj, miało zachodzić przekupstwo; zaczém kazała izba przyaresztować znowu dwie osób. Adwokaci oskarżonych zaprzeczali izbie prawo do przedsiębrania tych aresztacyi i grozili zawikłaniem z powodu kwestyi o kompetencyę z sądami zwyczajnémi. — Trelawney proponował złożenie wydziału dla rozpoznania ustawy o taksach kościelnych, do któréj wiele nadużyć się zakradło; lord J. Russel niemiał nic przeciw temu, i wniosek ten przyjęto. — Potem prosił lord Ashley, aby mu pozwolono przedłożyć wniosek zachęcający do zakładania pomieszkań dla robotników; rząd niemiał w téj mierze także nic do zarzucenia, więc izba zezwoliła na to. — Sir H. Barrow proponował posiedzenie komitetu dla naradzenia się nad stanem Irlandyi, aby ile możności zaradzić niedoli tamtejszéj. Główną przyczyną nieszczęścia jest najpierw głód a powtóre zmiana ustaw zbożowych i nowa ustawa względem ubogich, która powiększa pauperyzm miasto zapobiegania jemu. Dochody z domów spadły o 60%, produkcya zmniejszyła się o ośm milionów itd. Sir L. O'Brien popierał wniosek pana Barrow. Rząd popełnił błąd w tém, że osłabił powagę szlachty miejscowéj. Sir W. Somerville: Data te są fałszywe, rzecz dowiedziona już, że w roku 1845 nieuprawiano tyle gruntów co teraz; wywóz bydła rzeźnego powiększył się, nie zaś pomniejszył, a zbrodnie stają się coraz rzadszemi. W końcu odrzucono wniosek pana Barrow 138 głosami przeciw 129. *(P. Z.)*

## Francya.

(Posiedzenie izby prawodawczéj z d. 9. kwietnia.)

**Paryż**, 9. kwietnia. Dzisiejszy porządek dzienny zgromadzenia ustawodawczego obejmował same mało-znaczące sprawy. Pomiędzy innemi przyjęto projekt do ustawy pana *Husson* i kilku innych, żądający ograniczenia warunków pod względem przypuszczania uczniów do szkoły politechnicznéj i do szkoły oficerów St. Cyr; następnie przypuszczono do drugiéj obrady, projekt rządowy względem uregulowania stosunków posiadłości gruntowéj w Algierze, a w końcu dyskutowano po raz drugi nad ustawą o zakładach zastawniczych. *Charassin* radykalny socyalista, żądał aby dla każdego kantonu Francyi, których jest 2841, urządzono osobny zakład zastawniczy. Lecz członek większości, pan *Langlais*, zrobił mu uwagę na to, że na założenie tylu zakładów zastawniczych, kiedy kapitał obrotowy 45ciu obecnie istniejących zakładów takich 35 milionów wynosi, potrzebaby przynajmniéj 2220 milionów franków. Tu przerwał obradę *St. Beuve*, aby przedłożyć zgromadzeniu narodowemu w następujących wyrazach mocyę względem porządku dziennego: „Mam zaszczyt zaproponować zgromadzeniu przerwanie naszych obrad od 12 do 28. b. m. Tym sposobem wyznaczyłoby sobie zgromadzenie narodowe dwu-tygodniowe ferye. Nie jest to odroczenie *(prorogation)* lecz tylko przerwanie *(ajournement)* a przeto niepotrzeba nawet mianować wydziału nieustającego, ponieważ zgromadzenie mogłoby zebrać się każdego czasu na wezwanie indywidualne ze strony prezydenta izby.“ Wniosek ten wywołał wielką wrzawę pomiędzy obecnymi reprezentantami, a znajdujący się w sali konferencyalnéj członkowie zaczęli schodzić się co prędzéj. *Baudin*, z ostatecznéj lewéj, sprzeciwił się temu natychmiast z powodów konstytucyjnych, że zgromadzenie odroczyć się niemoże jeżli go niezastąpi wydział nieustający, i z przyczyn formalnych, że regulamin obrad wymaga pisemnego przedłożenia takich wniosków. Nakoniec zażądał, aby St. Beuve przytoczył motywa swego wniosku. St. Beuve odpowiedział na to, że zgromadzeniu wolno przecież przez odłożenie prac swoich na późniéj zrobić sobie króciutkie ferye niepotrzebując mianować wydziału nieustającego, gdyż inaczéj niemogłoby wypocząć ani w niedzielę ani nawet od wieczora do rana. Regulamin obrad niestanowi nic w téj mierze, ponieważ tu idzie tylko o ułożenie porządku dziennego. Co się zaś motywów tyczy, tedy rzecz naturalna, że zgromadzenie potrzebuje wypocząć niceo zwłaszcza, że w wrześniu dla mających się odbyć podwójnych wyborów w roku 1852 zapewne na dłuższy czas odroczyć się niebędzie mogło. (Zdziwienie.) *Piscatory* powstawał na wniosek pana St. Beuve ze względu na zbliżające się trudne o-

brady dla złożenia nowego gabinetu, mającego zastąpić szanowną wprawdzie, lecz wymaganiom parlamentarnym nieodpowiednią administracyę teraźniejszą, którą zgromadzenie narodowe dość długo już i cierpliwie znosiło. Kraj niepojąłby wcale odroczenia w téj chwili i dlatego też trzeba sprawę tę odesłać pierwéj do wydziału urlopniczego dla zasiągnienia wiadomości. Po zawiłym sporze o przypuszczeniu kwestyi wstępnéj pod obradę, przyczem lewa strona żąda pominięcia tego wniosku jako przeciwnego konstytucyi, i po odrzuceniu propozycyi pana Piscatory, zaproponował pan Coquerel tylko ośmiodniowe odroczenie od 16go do 23go b. m. ponieważ czas ten jest świętem normalném u wszystkich 3 uznanych wyznań religijnych. Wniosek ten otrzymał pierwszeństwo przed wnioskiem p. St. Beuve, zaczém ferye wielkanocne zaczną się dopiero od przyszłéj środy. Potém odrzucono jeszcze wyż wspomniony projekt pana Charrasin względem zakładów zastawniczych 485 głosami przeciw 84, a w końcu po przedłożeniu przez ministra budowli publicznych projektu względem ukończenia kolei lugduńskiéj, zamknięto posiedzenie do jutra.

(Ustęp z rozprawy pana Blanqui o stanie wiejskiéj ludności we Francyi.)

**Paryż**, 9. kwietnia. Na posiedzeniu akademii umiejętności moralnych i politycznych, odczytał Blanqui rozprawę o stanie wiejskiéj ludności we Francyi, z któréj przytaczamy tu następujący ustęp: „Jakkolwiek wielka może zachodzić różnica co do ziemi zamieszkanéj przez ludność wiejską jako też pomiędzy jéj obyczajami i zdolnościami, przecież głównym i charakterystycznym rysem jéj stanu jest nędza a przynajmniéj ogólny brak środków do zaspokojenia najpierwszych potrzeb życia. A jednakowoż te miliony ludności stanowią większość klasy opodatkowanéj, a najmniejsze powiększenie ich majątku byłoby nietylko zbawienném dla nich samych, lecz przyczyniłoby się oraz znacznie do powiększenia wszystkich majątków i pomyślności kraju. — Trudno uwierzyć temu, kto jak my niewidział na własne oczy, z jak nędznych żywiołów składają się ubiór, ruchomości i pożywienie ludności wiejskiéj. Jest wiele kantonów takich, gdzie pewne suknie przechodzą z ojca na syna, gdzie sprzęty domowe ograniczają się na kilku nędznych łyżkach drewnianych, a meble na ławie i lichym stole. Są jeszcze krocie takich ludzi we Francyi, którzy nigdy nieznali prześcieradeł i nienosili butów, a miliony takich, którzy tylko wodę piją, a nigdy lub prawie nigdy mięsa, a nawet nigdy białego chleba niejedli!" *(Pr. Zg.)*

(O ruchach emigracyi.)

**Paryż**, 5. kwietnia. Litografowana *kores. austr.* zawiéra następnjące doniesienie o ruchach emigracyi: Emigranci bawiący dotychczas w Szwajcaryi ciągną teraz tłumnie przez Francyę do Anglii. Emigranci madjarscy wezwali przez dzienniki jenerała Klapkę, aby stosownie poczynił kroki dla wyjednania protestacyi przeciw wstąpieniu całéj Austryi w związek niemiecki. — Słychać, że emigracya polska w Paryżu zamyśla wyprawić świetną ucztę na cześć Dembińskiego i Chrzanowskiego. — Towarzystwo demokratyczne zebrało niedawno blizko półtora tysiąca franków dla szumlańskiéj emigracyi w Liverpoolu. Mimo to żyją emigranci ciągle w wielkim niedostatku, a Anglia nic dla nich nieczyni. — Ów Polak, którego zaaresztowano przy demonstracyi studenckiéj dla profesora Michelet, już jest wolny i pozwolono mu daléj mieszkać w Paryżu. — Polak *Kazimirski*, tłumacz Koranu i były dragoman wysłanéj do Persyi misyi francuskiéj otrzymał posadę w ministeryum spraw zagranicznych, gdzie jeszcze inny Polak dłuższy czas już jest umieszczony. Oprócz tego mają Polacy posady publiczne: kilku w ministeryum handlu, jeden w ministeryum oświecenia, dwóch w ministeryum robót publicznych, jeden w ministeryum wojny, a jeden przy paryzkiéj prefekturze policyi. Kilku z nich umieszczonych jest także przy prefekturach departamentalnych. Jeden jest profesorem w szkole wojskowéj w St. Cyr. Najwięcéj jednak umieszczeni są w urzędach mostów i gościńców. Maxymilian Zelkowski, były profesor w szkole agronomicznéj w Grignon, zamyśla powrócić do Galicyi.

(Depesza telegraficzna.)

**Paryż**, 11. kwietnia, 8. godz. wieczór. Nowe ministeryum przyjęto bardzo dobrze na giełdzie. W izbie prawodawczéj nazwano nową administracyę: „Ministeryum katastrofy" zresztą przyjęto go dość obojętnie. Minister spraw wewnętrznych Leon Faucher przedstawia nowe ministeryum izbie oświadczając, że chce utrzymania porządku i jedności w zgromadzeniu prawodawczem. Wotum nieufności wniesione przez pana Saint-Beuve odrzucono większością 337 głosów przeciw 275 i przyjęto prosty porządek dzienny. — *Constitutionnel* oświadcza, że przewodzcy większości czynni byli przy utworzeniu nowego ministeryum. *(B. Z.)*

(Depesza telegraficzna.)

**Paryż**, 12. kwietnia. Dziennik *Evenement* skazano za niepodpisywanie artykułów. Trybunał kasacyjny potwierdził wyrok na dziennik *Solidarité Republicaine*. Wielu reprezentantów wyjechało do departamentów. Dymisyonowani ministrowie otrzymali ordery legii honorowéj. Słychać, że ma być utworzony podsekretaryat państwa i nadany panu Brennier. — Mówią także, że Rothschild kontrahował pożyczkę turecką. — Rząd francuski wzywa Szwajcaryę, ażeby nie wydawała emigrantom paszportów do Anglii. — Dziennikarstwo paryzkie oświadcza się rozmaicie o nowem ministeryum. — *Journal des Débats* odzywa się w sposób bardzo umiarkowany.

## Włochy.

(Poczta włoska.)

**Genua**, 9. kwietnia. Pojawiła się tutaj słabość podobna do morowego powietrza, a kto na nią zachoruje, dostaje mnóstwo wrzodów. Zwierzchność sanitarna powzięła przeciw jéj szerzeniu się wszelkie środki ostrożności.

**Florencya**, 10. kwietnia. W Liwurnie spodziewają się nadejścia floty francuskiéj.

**Rzym**, 8. kwietnia. W. książę toskański odjechał wczoraj do Neapolu. Dzisiaj odbyło się tajne konsystoryum, a we czwartek nastąpi otwarte, na którem przyjść ma pod obrady zawarty z Hyszpanią i już ratyfikowany konkordat. Arcybiskup z Rheims otrzymał godność kardynalską. Akcye kolei żelaznéj spadły na 60 od 100. *(Lit. k. a.)*

**Z Rzymu** piszą do *Oester. Corresp.*, że indywidua, obwinione o zniszczenie pojazdu biskupa z Witerbo, podpalenie archiwum i zrabowanie klasztoru, których naczelny sąd apelacyi już był osądził, uciekli niedawno z więzienia. Utrzymują, że do téj ucieczki wyższy papieski urzędnik był pomocny.

**Genua.** Po skończonym procesie w sprawie „Strega" przygotowuje się tu już znowu świeży proces. Kilku stronników republiki obchodziło 25. marca w pewnym wiejskim domu w poblizu Genuy „Oswobodzenie Włoch." Jasna rzecz, że przytém nie zbywało na toastach za zdrowie Mazziniego i Kossuta, Ruffiniego, Mameli, Garibaldi, Klapki i innych przewodźców rewolucyi, a przepełniona miara wina rozgrzywała coraz bardziéj umysły. — Intendant prowincyi postanowił wytoczyć proces przeciw uczestnikom tego Bachusowi i anarchyi poświęconego zgromadzenia.

## Niemce.

(Rozprawy w bawarskiéj izbie radzców.)

**Mnichów**, 9. kwietnia. Izba radzców państwa obradowała wczoraj nad ustawą o fideikomisach familijnych i postanowiła w końcu odesłać ją napowrót do wydziału, aby się zastanowił nad tém, czyli niepotrzebaby przyłączyć do ustawy téj niektóre postanowienia prawne o fideikomisach włościańskich, i czyli kwestya względem fideikomisów familijnych w ogóle do konstytucyi nienależy. Rdzeniem ustawy téj jest postanowienie, że każdy może zakładać familijne fideikomisy, że takie fideikomisy zasadzają się na własności gruntowéj, a nakoniec że muszą opłacać podatku gruntowego i domowego najmniéj 25 złr. i aż do odpowiednéj temu podatkowi wartości być wolnemi od długów. Jeden reński podatku reprezentuje 1200 fl. wartości gruntowéj.

(Parada piechoty austryackiéj.)

**Rendsburg**, 9. kwietnia. Przy sposobności zdania komendy nad twierdzą pruskiemu jenerałowi Knoblauch, odprawiła tu dziś w południe wielką paradę piechota austryacka, przyczém pomiędzy innemi przedstawiono nowemu komend. także korpus austr. oficerów. Z Duńczyków byli obecni: pułkownik Boggesen, pułkownik Gerlach i jeden oficer sztabowy. Wyżsi oficerowie byli w ogóle bardzo uprzejmi dla siebie, a osobliwie Signorini i Gerlach, z czego wnosić można, że pogłoska o osobistych zatargach pomiędzy nimi była zupełnie bezzasadną. Jenerałowi Signorini oddają tu ogólnie sprawiedliwość, że urząd komendanta piastował z godnością, i niektórym uroszczeniom Duńczyków o ile to być mogło, pożądaną tamę położył. *(H. B. H.)*

— W Hamburgu utworzyło się stowarzyszenie dam pod nazwą „Gałązki oliwnéj", które w myśl Elihu Buritta zajmować się ma rozszerzaniem zasad powszechnego spokoju i jednania sobie stronników.

(Kurs giełdy frankfurtskiéj z 11. kwietnia.)

Metal. austr. 5% — $72^7/_8$; $4^1/_2$% —. Akcye bank. 1157. Sardyń. $36^1/_4$. Hyszpańskie 3% — $34^{13}/_{16}$. Polskie 500 L. $83^1/_4$.

## Prusy.

(Depesza telegraficzna.)

**Berlin**, 12. kwietnia. Książę Sayn-Wittgenstein umarł wczoraj wieczór.

(Posiedzenie drugiéj izby pruskiéj.)

**Berlin**, 10. kwietnia. Na dzisiéjszéj sesyi izby drugiéj wotowano ustawę o osobnym kredycie 18 milionów na zamiary wojskowe, po przyjęciu przez izbę 166 głosami przeciw 106 poprawki deputowanego Eynern, która niepochwalając politykę rządu, niewyrzekła jednak wprost nagany. — Wpoprzód jeszcze napominał *Besler* ministeryum, by wystąpiło na sejmie z energią i nieprzypuszczało żadnéj ustawy wyjątkowéj, a *Bodelschwingh* twierdził, że chociaż Prusy o kilka stopni z swéj wysokości zstąpiły, jednak jest jeszcze czas do osiągnienia znowu dawnéj wysokości." Po kilku uwagach, w których prezydent ministrów oświadczył, że „kwestyę cesarską", pozostawi bez dyskusyi, zamknięto posiedzenie.

(Rozporządzenie względem dozoru nad obcymi przybyszami.)

**Poznań**, 6. kwietnia. Wyszło tu następujące rozporządzenie odnoszące się do spraw policyjnego dozoru nad obcymi przybyszami:

„Według nadesłanych zwierzchnościom uwiadomień zaszły liczne ze strony obcych przybyszów przekroczenia przeciw bezpieczeństwu własności. Dla szczególnych względów dozwolił był rząd pobytu w tutejszéj prowincyi obcym przychodniom, którzy powiększéj części żyli z dobroczynności mieszkańców poznańskiéj prowincyi. Wszakże

oprócz większych i mniéjszych przekroczeń przeciw bezpieczeństwu własności wydarzyło się niedawno temu okropne zabójstwo popełnione na p. Nitkowskim, właścicielu dóbr Skąpe w obwodzie Wrześniowskim, a według wszystkich poszlak cięży podejrzenie o to zabójstwo szczególnie na obudwóch tych obcych, którzy u zamordowanego mieli przez długi czas przytułek i zupełne utrzymanie. — W obec tych wydarzeń uznają władze za swój obowiązek, powziąć ostrzéjsze środki przeciw tym obcym, i tym sposobem zapobiedz dalszym podobnym zbrodniom. Wydano więc w téj mierze pp. radzcom krajowym potrzebne instrukcye, tak dla zapobieżenia dalszemu ukrywaniu podobnych przybyszów, jakotéż dla utrzymania ściśléjszéj i nieprzerwanéj nad nimi kontroli. — Podając przeto rzecz tę do publicznéj wiadomości, spodziewam się oraz, że mieszkańcy prowincyi tak w interesie państwa jako niemniéj i w swoim własnym wspierać będą usiłowania władz według sił i możności swojéj, i zarazem oświadczam, że odtąd wszelkie ukrywanie lub uchybione, prawem przepisane meldowanie takich obcych podpadnie stósownie do prezydalnego rozporządzenia z 8. lutego 1846 za każdym razem nietylko karze pieniężnéj 50 talarow, lecz nadto pociągnie za sobą bezwzględne wydalenie a właściwie wydanie takich obcych przez odstawkę na koszt tego, ktoby zaniedbał przepisanego zameldowania. Nad-prezydent w. księztwa Poznańskiego: *v. Bonin.*"

## Królestwo Polskie.

(Towarzystwo żeglugi parowej. — Warszawa ma być oświetlona gazem.)

**Warszawa,** 5. kwietnia. Wkrótce ma być Warszawa oświetlona gazem, niezadługo już będą zakładać żelazne rury wodne, aby niemi wszystkie części miasta wodą z Wisły zaopatrzyć. Również mają wystawić kilka wielkich budowli dla upiększenia miasta. Między innemi koszary Ujazdowskie będą zamienione w przepyszny pałac, a saski plac mają rozszerzyć i upiększyć widokiem na Wisłę. — Tutejsze towarzystwo żeglugi parowéj zamyśla, jak słychać, rozciągnąć żeglugę parową na będące w komunikacyi z Wisłą litewskie i wołyńskie rzeki, aby właścicielom dóbr w tamtéjszych prowincyach, którzy swoje zboże przywożą do Odessy na sprzedaż, podać sposobność, by je mniéjszym kosztem do Gdańska sprowadzali i tam po wyższych cenach sprzedawali. Sądzimy, że pożądaną będzie dla naszych czytelników krótka wiadomość o zawiązaniu się namienionego towarzystwa. W roku 1846 przybył tu francuski inżynier Ed. Guilbert, spólnik właściciela fabryki Gache, wynalazca płytkich parostatków na rzekach, dla wypróbowania użytku tych statków na Wiśle. Tutéjszy rząd nadał mu przywilej żeglugi na lat 16. W roku 1848 połączył się z nim właściciel dóbr hr. Jędrzéj Zamojski w towarzystwo handlowe. W następnym roku przystąpili do tego przedsiębierstwa właściciele dóbr hr. Adam Potocki i Kazimirz Zyberg-Platter, poczém otworzono tu dwa biura, to jest: bióro głównego zarządu żeglugi parowéj na spławnych rzekach królestwa i bióro komisyi do zawierania ugód; to ostatnie zostaje w ciągłym związku z najznakomitszémi krajowemi i zagranicznémi domami handlowemi. Fabryka panów Gache dostarcza maszyn, same statki zaś tutaj się budują. Dotychczas posiada towarzystwo 7 parопływów (jeden o sile 14, trzy o sile 30, dwa o sile 60, a jeden o sile 100 koni) i 16 okrętów transportowych. Parоpływami transportują się także osoby. Wczoraj odpłynął do Gdańska parоpływ „*Wisła*" z trzema transportami, które w Sandomirzu otrzymały ładunek pszenicy. Jestto piérwszy w tym roku transport zboża do Gdańska.

(Ludność w Warszawie.)

**Warszawa,** 7. kwietnia. Z obliczenia w końcu 1850 roku, okazała się następująca ludność w mieście Warszawie: Religii Prawosławnéj mężczyzn 10!4, kobiét 599; Rzymsko-Katolickiéj mężczyzn 51,372, kobiét 55,649; Grecko-Unickiéj mężczyzn 105, kobiét 64; Ewangelicko-Augsburgskiéj mężczyzn 5248, kobiét 5320; Ewangelicko-Reformowanéj mężczyzn 564, kobiét 530; Menonistów 4; Starowierców mężczyzn 16, kobiét 23; żydów mężczyzn 21,120, kobiét 21,924; razem mężczyzn 79,443; kobiét 84,154; ogół ludności 163,579. *(Gaz. Wars.)*

## Turcya.

(Wiadomości potoczne z Konstantynopola.)

**Z Konstantynopola** donoszą z 29. marca: Sułtańskiem rozporządzeniem z 27. b. m. mianowano p. *Mussurus* dawniéjszego posła tureckiego w Wiedniu, nadzwyczajnym posłem i pełnomocnym ministrem w Londynie. Szwagier jego *Aleko Vogorides* towarzyszy mu w charakterze radzcy poselstwa. Posadę piérwszego sekretarza poselstwa w Londynie nadano jednemu z członków bióra korespondencyi spraw zagranicznych, drugą zaś posadę bratu posła, *Paulakowi Mussurus.* Poselstwo to odjedzie temi dniami do Anglii na tureckim parоpływie Faizi Bahiri. Okręt ten zabierze oraz przedmioty przeznaczone na wystawę przemysłową. — Zeszłego czwartku dawał poseł angielski sir Stratford Canning świetną ucztę na cześć tych obywateli tureckich, którzy udają się osobiście na londyńską wystawę przemysłową, lub w inny sposób interesują się tą sprawą. — *Listy z Bukaresztu z 14go, a z Jas z 20. marca donoszą z pewnością, że wojska rosyjskie wychodzą nieodmiennie z księstw dnia 27. kwietnia r. b.* — Dziennik „*de Constantinople*" zawiera wyciąg z protokołu posiedzenia odbytego dnia 10. marca w bursie w sprawach banku i wekslowych. Wypływa z niego, że powzięto dwojaką uchwałę. Najpierw postanowiono, że niewypada odstąpić od teraźniejszego systemu bankowego w braku innego użyteczniéjszego, a to tem mniéj, że system ten sprawdził się ośmioletnem doświadczeniem. Powtóre uznano za rzecz potrzebną wynalezienie stósownych środków do ulepszenia jego, iżby przezto ochronić na przyszłość bank od wszelkich strat i zmniéjszyć koszta utrzymania tego zakładu. *(Lit. kor. aust.)*

## Wiadomości handlowe.

(Ceny targowy w obwodzie Rzeszowskim.)

**Rzeszów,** 3. kwietnia. Według doniesień handlowych z Rzeszowa, Sędziszowa, Przeworska, Leżayska, Rudnika i Rozwadowa podajemy następujące ceny przeciętne cerealiów i innych artykułów, jakie istniały w tych miastach w drugiéj połowie zeszłego miesiąca: korzec pszenicy 20r.26k.— 20r.— 18r.52k.— 20r.— 20r.—17r.32k.; żyta 15r 56k.—15r.—15r.15k.—15r.—13r.30k.—12r.; jęczmienia 13r. 25k.—15r.—12r.20k.—12r.—12r.—12r.; owsa 8r.31k.—6r.30k.—9r. —10r.—8r.—8r.; hreczki 0—0—12r.—12r.—11r.—0; ziemniaków 6r.—4r.—6r.—0—5r.—3r.20k. Cetnar siana 4r.—4r.—3r.20k.—4r. —2r.30k.—2r.30k.; nasienia koniczyny w Rudniku 75r.; wełny w Rudniku 200r. Sąg drzewa twardego 15r.30k.—0—20r.—16r.20k.— 7r.30k.—7r.30k., miękkiego 13r.—10r.30k.—17r.30k.—11r.30k.— 6r.15k.—6r. Funt mięsa wołowego 16k.—10k.—10k.—10k.—9 1/16k. —9k. i garniec okowity 4r.35k.—4r.35k.—4r.47k.—4r.10k.—3r.— 4r. w. w.

(Ceny targowe w obwodzie Sanockim.)

**Sanok,** 8. kwietnia. Według doniesień handlowych z Sanoka, Dobromila, Liska, Rymanowa i Dynowa podajemy następujące ceny przeciętne zboża i innych foraliów, jakie istniały tamże na targach od 16. do 31. marca: korzec pszenicy 19r.45k.; żyta 16r.34k.; jęczmienia 13r.22k.; owsa 7r.51k.; hreczki 15r.; kukurudzy 15r., ziemniaków 8r.21k.; — cetnar siana 2r.56k.; — sąg drzewa twardego 12r.50k.; miękkiego 9r.42k.; — funt mięsa wołowego 10k. i garniec okowity 4r.35k. w. w.

(Ceny targowe w obwodzie Kołomyjskim.)

**Kołomya,** 5. kwietnia. Na targach w Kołomyi, Sniatynie i Kuttach płacono w ostatnich dwóch tygodniach zeszłego miesiąca przecięciu za korzec pszenicy 19r.25k.; żyta 12r.42k.; jęczmienia 9r.9k.; owsa 5r.24k.; hreczki 8r.; kukurudzy 9r.13k.; kartofli 5r. 15k.; — cetnar siana 3r.42k.; nasienia konicza 100r.; wełny 23r. 30k.; — Sąg drzewa twardego 15r.28k.; miękkiego 11r.18k.; — funt mięsa wołowego 8k. i za garniec okowity 3r.56k. w. w.

## Kurs lwowski.

| Dnia 18. kwietnia. | | gotówką | | towarem | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | złr. | kr. | złr. | kr. |
| Dukat holenderski | mon. k. | 6 | — | 6 | 3 |
| Dukat cesarski | „ „ | 6 | 5 | 6 | 9 |
| Półimperyał zł. rosyjski | „ „ | 10 | 31 | 10 | 34 |
| Rubel śr. rosyjski | „ „ | 2 | 1 | 2 | 2 |
| Talar pruski | „ „ | 1 | 54 | 1 | 56 |
| Polski kurant i pięciozłotówk. | „ „ | 1 | 30 | 1 | 31 |
| Galicyjskie listy zastawne za 100 złr. | „ „ | 89 | 30 | 89 | 50 |

(Kurs wekslowy wiédeński z 15. kwietnia.)

Amsterdam 185 p. 2. m. Augsburg 133 l. p. uso. Frankfurt 132 1/4 p. 2. m. Genua 155 p. 2. m. Hamburg 195 p. 2. m. Liworno 129 p. 2. m. Londyn 13. l. 2. m. Marsylia 156 3/4 l. 2. m. Paryż 156 3/4. p. 2. m. Bukareszt 211. Konstantynopol 347. Agio duk. ces. 37 7/8.

### *Przyjechali do Lwowa.*

Dnia 17. kwietnia.

Hr. Gołuchowski Józef, z Krakowa. — Hr. Koziebrodzki Adam, z Kołomyi. — Hr. Starzyński Michał, z Olejowa. — Hr. Badeni Alexander, z Sambora. — PP. Illasiewicz Franciszek, c. k. radzca kryminalny, z Sambora. — Kriegshaber Józef z Krakowa.

### *Wyjechali ze Lwowa.*

Dnia 17. kwietnia.

Hr. Brzostowska Konstancya, do Liska. — PP. Ettmayer, c. k. radzca nadworny, do Stanisławowa. — Jazwiński, do Brodów. — Podlewski Alexander, do Dołhego. — Mierzyński Rafał, do Baryłowa. — Bal Franciszek, do Tuligłów. — Niezabitowski Kwiryn, do Płuchowa. — Zakrzewski Adolf, do Czołhan. — Kunaszewski Władysław, do Złoczowa. — Dobrzycki Stanisław, do Przemyśla.

## Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 17. kwietnia.

| Pora | Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum. | Stopień ciepła według Reaum. | Sredni stan temperatury do g. 6. zr. | Kierunek i siła wiatru | Stan atmosfery |
|---|---|---|---|---|---|
| 6 god. zr. | 28″ 0‴ 2⁗ | + 2° | + 12,6° | półn.-zachodni | pogod. ⊙ |
| 2 god. pp. | 28 0 5 | + 12,5° | + 1,2° | „ zachodni „ | pochm. „ |
| 10 g. w. | 28 0 10 | + 7° | | | „ |

Główny Redaktor **M. Szreniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. drukarni rządowej.